

En svært god lærebok om demens

Martin Bystad

Institutt for psykologi, Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet og
Alderspsykiatrisk Avdeling, Universitetssykehuset i Nord-Norge.

martin.k.bystad@uit.no

Flere faggrupper bidrar med sin unike kompetanse. Det er spesielt gledelig.

Knut Engedal og Per Kristian Haugen (red.)

DEMENS

– sykdommer, diagnostikk og behandling

 Aldring og helse
Nasjonal kompetansetjeneste

KNUT ENGEDAL OG PER KRISTIAN HAUGEN (RED.)

Demens – sykdommer, diagnostikk og behandling, Forlaget aldring og helse, Nasjonal kompetansetjeneste, 2018. 400 sider

Professor emeritus og alderspsykiater Knut Engedal står sammen med spesialist i klinisk eldrepsykologi Per Kristian Haugen bak denne nye læreboken om demens. Engedal og Haugen er to av de aller fremste ekspertene på demens i Norge. De har begge vært sentrale i oppbyggingen av demensfeltet i Norge. Engedal og Haugen har fått med seg flere kjente navn innenfor demensfeltet som bidragsyttere, slik som Thale Kinne Rønqvist, Geir Selbæk, Anne Brækhus og Ingun D. Ulstein. I forordet står det at boken henvender seg til psykologer, leger og annet helsepersonell. Boken bygger på en tidligere versjon: Lærebok om demens – fakta og utfordringer, som ble gitt ut i 2009. Den nåværende boken er imidlertid nokså revidert, selv om den bygger på den tidligere utgaven.

Boken tar for seg utredning, diagnostikk og tiltak ved demens. Her gjennomgås de vanligste demenssykdommene samt mer atypiske former for demens. Etter hvert kapittel finnes det referanser til videre lesning, der både lærebøker og vitenskapelige artikler er nevnt. Videre er boken fylt med tabeller og illustrasjoner som gir oversikt og oppsummeringer.

Nyttig for psykologer

Spesielt vil jeg trekke frem kapittelet om kognitiv funksjon ved mistanke om demens av Haugen og Kinne Rønqvist, som et nyttig kapittel for psykologer. Her fremkommer det at testing av eldre er en ganske annerledes praksis enn testing av yngre personer, og at testene må tilpasses på en helt annen måte ved mistanke om demens. Det gis forslag til tester som er spesielt egnet for eldre og ved mistanke om kognitiv svikt ved demens, slik som Repeatable Battery for the Assessment of Neuropsychological Status (RBANS), eller California Verbal Learning Test II (CVLT-II). Her kommer det også frem fordeler og ulemper med ulike kognitive screeningtester, slik som Mini Mental Status Evaluering Norsk revidert versjon (MMSE-NR3) eller Klokketesten Norsk revidert versjon 3 (KT-NR3).

Jeg er imponert over forfatterne evne til å formidle komplekst fagstoff på en så lettfattelig måte

Boken er krydret med mange gode eksempler og kasusbeskrivelser, og det gis ofte tydelige retningslinjer og råd. Her er det mye som er anvendbart. Tverrfaglighet er selve bærebjelken innenfor demensfeltet og alderspsykiatrien i Norge. Det er gledelige å se at denne boken klarer å holde et tverrfaglig fokus, og at flere faggrupper bidrar med sin unike kompetanse.

Om norske forhold

Det er også en stor fordel at boken er rettet mot norske forhold, ettersom andre land kan ha nokså ulik organisering av demensfeltet og helsevesenet generelt. I tillegg blir boken mer klinisk relevant når den tar utgangspunkt i ICD-10-diagnoser og det norske lovverket. Til sammenlikning kan utenlandske lærebøker om diagnostikk av demens gjøre det litt vanskeligere for en kliniker å omsette kunnskapen i praksis.

Det eneste jeg virkelig savner med denne boken, er referanser i selve teksten. Riktignok er det referanseliste til hvert kapittel, men ikke underveis i kapitlene. Eksempelvis nevnes det ofte at «Flere undersøkelser viser at ...» uten at det fremkommer noen informasjon om hvilke undersøkelser det er snakk om. Jeg blir ofte sittende og lure på hvilke undersøkelser det da refereres til. Akkurat det synes

jeg er en mangelvare, spesielt når dette er en lærebok som bygger på forskningsbasert kunnskap. Og det kan være en begrensning dersom man skal bruke denne boken som en kilde til kunnskap når man skriver oppgaver eller artikler. Jeg forstår ikke helt hvorfor forfatterne har utelatt slike referanser, når det er standard i de aller fleste lærebøker og artikler. Jeg håper slike referanser legges inn i teksten dersom boken kommer i nye versjoner i fremtiden.

NYTTIG Kapittelet om kognitiv funksjon ved mistanke om demens er spesielt nyttig, mener vår anmelder. Her kommer det frem at kognitive

tester må spesialtilpasses ved mistanke om demens. Foto: Shutterstock/Scanpix

Ryddig og oppdatert

Mitt helhetsinntrykk etter å ha lest denne boken er at det er en svært ryddig, oppdatert og meget god lærebok om demens. Her finnes det svar på nesten alt man lurer på om demens, uansett om det er snakk om kognitiv testing, oppfølging av pårørende, hjerneavbildning eller organisering av demensfeltet i Norge.

Selv om boken er lettest, er den tettpakket med fakta, råd og retningslinjer. Derfor er nok boken mest egnet som et oppslagsverk fremfor å leses fra perm til perm. Eller så kan de kapitlene som er mest aktuelle, leses enten som fordypning eller som en innføring.

Som en lærebok innenfor demens vil jeg anbefale denne boken på det varmeste. Jeg er imponert over forfatterne evne til å formidle komplekst fagstoff på en så lettfattelig måte. For det er ikke tvil om at demens er et stort og sammensatt fagfelt. Som psykologspesialist i alderspsykiatrien er jeg nødt til å ha god kompetanse på psykiske lidelser som depresjon og angst – i tillegg til demens. Da er jeg avhengig av å ha en slik lærebok tilgjengelig. Alle psykologer som er interessert i og/eller jobber med demens, vil ha stor nytte av denne boken.